

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати: З приставкою і пересилкою: на рік. 4 карб., за 1/2 року 2 карб., на 3 місяці. 1 карб., на 1 міс. 50 коп.

За кордон: На рік. 9 карб. на пів року 4 карб. 50 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:

Київ, в кінотеатрі редакції "Громадська Думка" (Михайлівська, 10) щодня в 10 до 5 годин дня, 2) в книгарні журнала "Кіевська Старина" (Безаківська ул., ч. 14).

"Читати можна тільки з 1-го дні кожного місяця

ВИХОДИТЬ щодня, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

— Rік перший. —

Од редакції: Читаючи напут газету, треба вимовляти

є—як є, и—як є.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті, до друку не годящі, переворюються в редакції 3 місяці і висилані авторам із копією, а дрібні замітки їх додані одразу видаються.

Умови друкування оповісток: За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту за перший раз 20 коп., за другий 10 коп.

Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Телефон № 1458.

Од редакції.

Під час зборів Державної Думи

„Громадська Думка“

щодня матиме **стенографічні справоздання** про наради в Думі, а також даватиме звітки про Думу од **власних кореспондентів** в телеграмах ста-

тях і дописах.

Співробітник „Громадської Думки“ має кореспондентське місце в Державній Думі і Державній Раді.

Окрім того згодились давати відомості про думу посли Ілля Шраг, Володимир Шемет і Павел Чижевський.

Головна контора просить агентів, котрі хотіли б одірати газету „Громадська Думка“ на дрібний продаж, звертатись за відомостями і з замовленнями по адресі: Київ, Хрещатик, 52, відділ контори газети „НАША ЖИЗНЬ“.

Громадська Думка

Щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в

Київі з 1-го січня (января) року 1906,

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й почуках землях; звітки про всікі світові події, цікаві нашим людям; поїзді та оповідання, наукові фельтона і т. ін.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі згодились писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороній М., Ганейзер Е., Грінченко Б., Загірна (Григорій), Григоренко Гр., Грушевський Ол., Дмитров М., Дніпровська Чайка, Доманський В., Дорошенко В., Дорошенко Д., Ефремов С., Жебулов Л., Житєцький П., Кавшинський Є., Квітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Конющенко А., пр.-доц. Корніак-Чепурковський А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левицький М., Леонтович В., Липинський С., Лисенко М., Лісовський Ол., Лозинський М., Лотоцький Ол., Маковець О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Мирофець В., Науменко В., Падалка Л., проф. Перетц В., проф. Погодин А., Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сивенький), Славінський М., Сластион О., Смугют П., Старницька Л. М. Сьогоднічний Гр., Стельменко В., Тимченко Є., Туган-Барановський М., Чернівецький М., Чикаленко Є., Шраг І., Ярошевський Б., Яновська Л. та інші.

Ціна газети Громадська Думка на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. за пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції Громадської Думки — у Київі, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтьович.

Передплатувати ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сіх місцях:

у Київі 1) в книгарні „Кіевська Старина“, Безаківська ул., ч. 14.

2) у виділі контори „Наша Жизнь“, Хрещатик, 52.

у Ніжині в книгарні п-ні Чекмаріової.

у Львові (Галичині) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

31-го ТРАВНЯ

упорядковано

приставку газети „ГРОМАДСЬКА ДУМКА“
на дачі:

Боярка, Дарниця, Пуща-Водиця, Святошино, Китаїв і Мотовилівка. Числа ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ будуть приставлятись передплатникам на всі оці дачі

власними рознощиками.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновлюють передплату, присилати друковану адресу або показувати номер бандеролі, за яким висилалася газета. Головна контора.

Київ, 13-го травня, 1906 року.

Про амністію. Дужим окликом просямо з слою по всій Россії домурдових гання амністії борцям за сферу права народні. Перше слово народніх заступників у думі було про амністію; останнє і найпрічищіше домагання в відповіді на тронну промову було теж домагання амністії.

Амністії дожидала вся Россія з захватом, нетерпляче. Дожидала 27 квітня, дожидала 1 травня, далі 6-го; дожидает тепер 14-го. Та мінінні дні, на які призначали народні бажання сподівались амністію, а її не було, а десятки тисяч неповинних сиділи за тратами, а сотні мандрували на далеку північ.

Та чи ж і не буде?

Відповідь на це знаходимо в телеграмі С.-Петербурзького телефонного агентства, що часто бере обов'язок проклаувати чільної думки замість того, що повинно подавати—замість звісток про події факти. Так і про амністію.

Домагання амністії, — пише агентство, — яке підтримують деякі (!) газети, не знаходить співчуття серед усіх шарів громадянства. Навпаки, багато людей виступає проти амністії, посилаючись на те, що політичні убивства не зупинилися. А коли так, то й уряд не може повинувати тих, що заподіяли політичні злочинства. Що ж до тих, кого арештовано адміністративним робом, то частину їх уже випустили, а другу випустиять, переглянувши їх справи. Усіх можна б повинувати тільки тоді, коли покажуть військовий стан та побільшена охорона, але цьому на переході стоять „воздуждене настроєні умови“.

Очевидно, що голос урядових сфер, що відповідь на домагання народу. Відповідь така ж круглисіка, як і все, що виходить звідти. Чи давно уряд став прислухатися до настрою в громадянстві та посилився на його бажання, як він зробив це тепер, посилаючись, що хотіть там не хоче амністії? Але тепер зрозуміло, чому „Правит. В'єтнік“ останніми днями заповняється чорносотеними заявами проти амністії, сфаєркованими усі на один штаб. Далі — логіка яка: політичні убивства не зупинилися, значити, не можна утисків скасувати. А від чого ж і політичні убивства, як не від утисків? Військовий стан та побільшена охорона теж рано ще скасувати, бо „воздуждене настроєні умови“... А де ж воно береться, як не от тих вимкових законів, що вкрили собою всю Россію? Передати політичні злочинства на звичайній припoldний суд страшно, щоб, бува, свідків не повівano? Коли ж це залежить. Сила моральна—це значить віра в народ до уряду, а де ж її, тієї віри, взяти, коли сам уряд знищив її до крихти? Як здобути ту моральну силу, чим привернути її на свій бік, коли замість цих учників чуємо самі слова, слова й слова? Ні, не повинен і загадувати про силу моральную той, хто тільки те й робив, що топтав її та кидав під ноги силі матеріальні!

Одно ясно, що амністії не хоче бюрократія—і через те не хоче й громадянство, через те рано одно аробіти, страшно друге. Говорили б одверто й широ—че хочемо, а то на віщо те крутість, на віщо ти викинуті, те невдатне базікання? Відповідь на цю пів-офіційну заяву повинна у всіх одна вирватися: амністія мусить бути,—мусить, бо доки мучаться неповинні люди, доти й мови не може бути про якийсь лад та спокій.

Міністр внутрішніх лікарів міністра, справ разіслав губернаторми циркуляри, якім поводитися в такий тяжкий час, як тепер у нас стоять. В циркулярі знаходимо ті самі поти, які вже сотні раз бренили в такою роді бюрократичних бумагах. Тут і „люде, що бажають смуті“, і „твірда, неуклонно исполнюють свой долгъ, не поддаються колебаніямъ“ государственная власть“, і вимагання як найсильнішого доляду за „смуту“ на найрішучіших учників, щоб ти „смуту“ викорінити. „Сили для цього, — пише міністр, — у вас есть

досить, а буде потреба—то її можна побільшити“.

Усе це мі вже, знов кажемо, сотні разів чули її в великих, одніх адміністраторів. Що сили на боротьбу з „смутою“ адміністрація має досить та що її ще й побільшити можна—це мі також знаємо добре, бо останні роки уряд тільки те робив, що ту силу показував, воюючи з „смутою“. Тільки не тією смутою, що справді роздирила й роздириє Россію й доводить її на краї страшної безодні, плачить її перед Європою—не з грабівниками, душогубами та чорною сотнею, а з тими, хто йшов проти злочинів, хто бажав добра народові та спокою намучений державі. Міністр в своєму циркулярі зовсім даремно пробує накинуту пляму на цих борців за права народні. Не воюють, але прилагают вновь усиливі, щоб підбурити селянство до погромів та підпалів, не воюють зневість та дику злість. Щоб знайти тих сіячів, треба обернутися не в той бік, куди обернувся міністр: треба пошукати їх поміж членами усіх союзов русских людей та інших, що безкарно можуть тим часом плодити своїх людозненавісні вчинки..

Міністр згадує між іншим, що корінні переміни в державі не можна зробити швидко та що уряд, бажаючи широких реформ, не повинен зважати на партійні домагання. Це також мі не раз чули вже, що зажадить, мовляв, все буде зроблено, а поки що—хай усе по старому буде. Неваже не тимлять панові міністри, що голі слова про „широкі реформи“ та підтримка міністра зважати на перестав діймати віри словам, а рішуче діл вимагає? Вже от скоро два роки, як мі тільки й чуємо: підождіть, все вам буде. Коли ж почнуться справжні дії, що вильятивути ці бажання уряду перевести ти „широкі реформи“? Час б вже до діл братися, коли є шире бажання, а на нема його—то нічого й говорити, бо, знов кажемо, словам тепер не вірять вже люді: досить вони їх наслухались.

Міністр бажає на останці, щоб губернатори так поводилися, щоб на їх боці була не тільки сила матеріальна, але й моральна... Добре бажання, але губернатори могли б відповісти міністрові, що не єдіні залежать. Сила моральна—це значить віра в народ до уряду, а де ж її, тієї віри, взяти, коли сам уряд знищив її до крихти? Як здобути ту моральну силу, чим привернути її на свій бік, коли замість цих учників чуємо самі слова, слова й слова? Ні, не повинен і загадувати про силу моральную той, хто тільки те й робив, що топтав її та кидав під ноги силі матеріальні!

Старі слова, що прогули оце з бюрократичних високостей, і долю матимут стару: забуття їх спіткає зараз же, скоро пролунав останній звук їх.

В трудовій парламентській групі.
(Од нашого кореспондента).

Петербург, 7 травня.

6 травня на дверях 6-ї кв. д. № 116 на Невському було наліпано коротенькі оголошення, що зібрання трудової групи визначено на 10 дін ранку 7 травня. На визначений час на зібрання прийшло коло 90 чоловік. Всі бажали як найскоріше одержати відомості, чи подав Цареві голові державні думи Муромцеві відповідь на тронну промову і які її викликало наслідки, але тут з дивуванням довідувались, що Муромцову ще аудієнції не дано і коли її дадуть—не відомо. Казали, що це нова образа, яку уряд чинить народові в лиці його за

ки маленька частинка того, що город міг би зробити в інтересах всієї людності, почавши зараз ж ті роботи, про які вже давно говориться і які так потрібні для города, в інтересах його оздоровлення й кращого устрою.

Не беручи на себе п'якої відповідальності за фінансове, адміністративне, технічне ведення робот, рада безробітних одієда артильно-відрядний спосіб праці, вимагає, щоб як місцева сама дума організувала ці роботи хазяйственным способом, при тій звичайній умові, щоб обов'язково було заведено на роботи:

1) 8 годинний робітничий день.

2) Заборонена всяка праця поверх вказаних годин.

3) Заборонена оплата за працю одніакова, як і в інших подібних професіях.

4) Заборонено працю вночі.

5) Щоб були добре санітарні та гігієнічні умови праці.

6) Щоб на роботу приймалися безробітні тільки з людей, вказаних самими робітниками.

Рада безробітних разом з усім пролетаріатом вимагає повної амністії для всіх, хто постраждав за робітничий розрив, і протестує проти присуду до смерті, який недавно виник військовому суду робітникам пущілівського заводу.

(Н. Ж.)

— Церковний собор. На останній нараді передсоборного присутствія, через надзвичайні старання митрополита Антонія, питання про те, кого покликати на собор, порішили цілком бюрократично: біле духовенство й мирянин будуть на соборі тільки як знаючі люди, а голосом тільки при пораді, а рішати справи не будуть. Рішати будуть самі архиереї.

(Н. Ж.)

— Вісти з надбалтійського краю. До Петербургу надходять знову з надбалтійського краю страшні вісті. Так, на підставі побільшеної охорони міністр внутрішніх справ віддав під військовий суд 36 чоловіків, в тому числі двох гімназистів. Всі вони обвинувачуються в тому, що належали до російської соціал-демократичної партії. Більшість обвинувачених неповнолітні. Почнуться суд 19 мая.

(Н. Ж.)

— Амністія. Департамент поспіїв оддав приказ не висилати з Петербургу поки що тих, кого призначено було висилати в близькому часі. Певно це через те, що швидко буде амністія.

(Н. Ж.)

З українського життя.

— Телеграма послові. З Одеси 400 конторщиків та 1500 працівників послали послові Михайліченкові (робітники з Катеринославщини) таку телеграму: „Гуртуєчись в спілки, протестуємо проти заструпів буровіків, скуті спілки крепаківськими рямами за кону. Вимагаємо, щоб виборні од робітників у думі зважливо боролися за волю слова, друку, збрів, спілок, за незайманість; увесь пролетаріат спочуватиме і дастъ помочі“. (О. Н.)

— Український клуб. В Зенькові (в

Полтавщині) засновується український клуб. Почав там це діло студент київського університету А. І. Лещенко. Клуб засновується для того, щоб будити серед українців гордієн і селян національне самопізнання і посодблюти українцям брати участь в політичному і громадянському житті. В клубі читатимуться лекції, реферати і т. і., буде бібліотека-читальні з книжок переважно українських; але будуть книжки й іншими мовами; опріч того клуб продаватиме книжки, газети і всякий припас до читання. Членами клубу можуть бути дорослі люди городине й селище обох полів всікої нації, які спочувають ідеї відродження.

(О. Ж.)

— Земство без грошей. Єпиславецьке земство думає зважливо взятися до зібрання грошей з тих, що не платять земських податків, бо вже скоро в земській касі зовсім не буде грошей. Не платять же все багачі. Наприклад, маловисівська сахарня винна земству більше як п'ять тисяч карбованців. Багато поміщиков уже плачуть год на не платят земству. То земство й вимагає тепер од поліції, щоб вібрали які мога швидче недоплатки. Коли ж поспіїв баритиметься то земство жалітиметься губернатором.

(О. Н.)

— За все штраф! В рахункових книжках, що видають робітникам на мінін Холденка в Житомирі, позначене, за що з робітника братимуть штраф. І за що тільки його не беруть! Закурив робітник—плати штраф! За длом яким винависався до товарища, що робить тут же в мінін, тільки в іншому закуткові—плати штраф! Загубив рахункову книжку—плати штраф! І так списано як 16 провин, за які робітник мусить платити штраф. Не написано тільки куди ж ті гроші з штрапів ідуть. А мабуть таки їх чимало буває, бо зашків робітники раз-у-раз проштраплюються.

(Вол.).

— Про страйк у Галичині. Ось що пише селянин в густинського повіту (в Галичині) в газету „Громадський Голос“: „У нас було велике віче, на яке зійшлося до 30 тисяч народу. Ради засіли про всячину і про наше право, які пани запропонували хотіть і про нашу гірку долю. Ні єсти що, він заробити нема де. Вже коли б хтось дівівся з заробітків прожити, то з голову опух би. Та в нас по весні в найгарячіший час платять пани музиків найбільше 25 крейцар. (21 коп.), а жінкі 18—20 крейцарів (копійок 14—16). Ми врадили по деяких громадах не їти на роботи за ті чесні гроші та й застрайкувались по деяких громадах. Пішов страйк і в сусідніх повітах чортківській. Наші люди дуже міцно свого держаться, кажуть: „Не підемо робити, аж поки дасте нам людьку плату; не підемо, хоч би тут не знанти що“. І не багато хочемо, а його тяжко добути. Хочемо, щоб музиків плачено 60 крейцарів, а жінкі 50 крейцарів. Не багато хочемо на початок, але жалі нам панів, відразу не хочемо їх лякати. Хай поволі

— Шрифт забрано. У Прилуці з друкарні Мирова невідомі люди забрали десять пудів шрифту, та й так мов у воду впали: ні їх, ні шрифту не знайдено.

(Полт.).

— Шрифт забрано. У Прилуці з друкарні Мирова невідомі люди забрали десять пудів шрифту, та й так мов у воду впали: ні їх, ні шрифту не знайдено.

(Полт.).

— За що ж люди сиділи? 1-го мая в Кременчуці на тютюновій фабриці арештовано чотирьох людей за те, що пішли то хтось із їх стрільнув. Арештовано й продержано більш як тиждень, а потім випущено, бо виявилося, що вони й не думали стріляти, а що пішли стрільнуло, так то просто розірвалася лампа. Невже не можна було зараз же довдатися, що саме стрільнуло і не держать чотирьох людей більш як тиждень без найменшої з їх боку провини?

(Полт.).

— Черкесів вітамі. Через Трипілля іхали черкеси в Кагарлик у маєток до Черківка, що був колись генерал-губернатором у Варшаві. От трипілля, побачивши їх, і заходилися гукати до їх: „До Черківка чортів веаутъ!“ — „А, бісова віра, що вигадала: Кавказ нашими присмири, а нас кавказцями..“ і т. і.

(О. Ж.)

— В Катеринодарі першого мая увесь

привикають, бо ж на цьому не скінчиться.

Всі люді дуже спокійні, хоч і жандарів багато, і війська. Жандарів мало що не копа, а війська аж два дводророни. Іздуть собі на цісарських конях, солдати, коні файпі, головані, гладкі, жовнари (салдати) червоні, здорові, за дівками зазирають...

Та люді все своє... Шо їм військо, що жандарі?.. Коней лиши однонада:

„Дайте більше, піду до роботи, не дате—ну, то ні“.

Дуже сердитий наш пан староста (справник), що в його повіті таке стаєся: забороне сходиться на вічі, арештовує і т. и.

Найти теж страйкують, та з ними гірше вибирають. От замкнули 19 їх та їх досі сидять за те, що не хотять за дурно на пана робити.

Ще не досить панам дотеперішньою нашої праці—що й далі хотіть бути дурнини.

— В Харківі газетні робітники всіх місцевих газет (опріч „Губернських Відомостей“) постановили не випускати газет у понеділок, щоб мати в неділю однічковик.

(Накан.).

— Не смій не любити „Кіевлянина“! Прилуцька поліція видимо дуже любить газети „Кіевлянина“ та „Полтавське Діло“. Та їй не тільки сама любить, а що хоче щоб і другі їх любили і купували. Через те тепер у Прилуці з кількою разів на день градові налітають на газетарів, що продають газети, та й починають переглядати, що ті продають. І крій Боже, як у кого не знайдеться хоч по одному примірнику „Кіевлянина“ та „Полтавського Діла“!

Се перший раз в ківському земстві появляються учні для практичної роботи.

— Патріотичне свято. Рада монархичної партії запрошує своїх членів на патріотичне свято у неділю 14 мая у 12 год. дня на Сирець, там будуть служити в лагері молебн на спомин діліт царської коронації.

— Збори жінок. Сьогодні ківське товариство трудової запомоги жінкам скликав загальні збори, щоб порадитися про заснування у Київі самарітських курсів милосердії сестер.

— Забастовка буличників. Київські буличники, що бастували, одержали від своїх товаришів в Петербурзі таку телеграму: „Збори членів спілки буличників і кондітерів вітають своїх ківських товаришів, які борються за поліпшення свого тяжкого стану. Збори переконані, що тільки однодушною боротьбою, а не надією на казів і урку, ми виб'ємо звого каторжного становища. Сдягайтесь“.

— З'їзд учителів. З 3—6 іюня в Петербурзі буде другий з'їзд учителів і діячів середніх шкіл Россії. На з'їзд запрошено також учителів і ківського школного округа. Задача з'їзу виробити законопроекти про школи. Після з'їзу з 7—17 іюня будуть курси для учителів по різним наукам.

— Концерт на користь безробітних.

11 мая в цирку на Миколаївській вулиці відбудеться концерт відомих в Ківі італіанських артистів: співачки (сопрано) д. Марії Гальвані і баритона д. Тітто-Руффо.

На концерті було до 1000 людей, але більша частина цирку була порожня, бо ціні білетами були дуже великі. Найдешевше місце коштувало 75 коп.

— Українські спектаклі. В ківському

городському саду як звичайно ходили люди, розмовляли, діти гралися.

Після дев'яти годин „начальство“ почало вигоняти з саду. Люди пішли гуртом. Почувся спів. Де-які співали марсельезу. Тоді де не взялися козаки і почалося! Люди кинулися вростіч, рувили об кущі одягу, а козаки наважилися на афішах величними літерами. Репертуар, як каже оголошення, складатиметься з кращих українських п'єс.

— Вночі проти 10 мая в будинку градської бойні в квартирі міщанина Залмана Комарницького через вікно влізли два злочинці, які, отримавши гаманець з ріжними документами і вистріливши з револьвера, втекли.

— В ніч проти 12 мая в розі Володимирської і Гриненської вул. в д. 29 в квартирі олстяного воєнного лікаря Павла Лазаренка забралися злочинці, які, отримавши дорогі речі, убили лікаря ножем.

— Се перший раз в ківському земстві появляються учні для практичної роботи.

— Патріотичне свято. Рада монархичної партії запрошує своїх членів на патріотичне свято у Петербурзі до послив д. Г. Л. Шрага і В. М. Шемета, що були арештовані 4 декабря минулого року.

— Практичні роботи фельдшерів. 28 квітня на засіданні школної ради ківської земської фельдшерської школи постановлено з початку пас послали учнів з класу фельдшерської школи на практичну роботу в земські лікарні ківської губернії.

— Се перший раз в ківському земстві появляються учні для практичної роботи.

— Патріотичне свято. Рада монархичної партії запрошує своїх членів на патріотичне свято у Петербурзі до послив д. Г. Л. Шрага і В. М. Шемета, що були арештовані 4 декабря минулого року.

— Се перший раз в ківському земстві появляються учні для практичної роботи.

— Патріотичне свято. Рада монархичної партії запрошує своїх членів на патріотичне свято у Петербурзі до послив д. Г. Л. Шрага і В. М. Шемета, що були арештовані 4 декабря минулого року.

— Се перший раз в ківському земстві появляються учні для практичної роботи.

— Патріотичне свято. Рада монархичної партії запрошує своїх членів на патріотичне св

Громадська Думка.

Вибори.

ХІФЛІС. Відбувся вибір до 72 виборних з соціал-демократичною партією 19-го конституційної демократичної.

На вибори зійшлося тільки 43 проц. виборців, бо інші не прислали повісток.

Телеграми.

С. П. Т. А.

Дума 11 мая.

Парламентський відділ народного свободи прияв проект закону про волю змініння, який 12 мая подаста до державної думи. Грунтні засади проекту такі: нікого не можна обмежувати в ділі віри і переслідувати за віру; усі закони, які обмежують громадянські й політичні права людей та чи іншої віри, касуються; усім вірам, які тепер існують або послідовувати у державі, однаково вільно правити службу і справляти треби; усім людям вільно проповідувати і ширити свою віру (навертати інших в свою віру), аби не проти загальних карних законів. Нікого не можна слувати належати до якоїсь віри і робити те, що каже та віра. Ніхто не має права ради своєї віри зникнути з громадянських і політических об'єктів, крім особливих випадків, вказаних в законі.

Коли людині вийде 17 літ, вона має право висписатися з своєї віри. Як вчити закону Божого по школах, про се буде сказано в особливих законах.

12 мая.

Гурт трудящих на вічірньому засіданні 11 мая постановив, щоб, коли прем'єр-міністр скаже свою програму промову думі назначити перерив засідання; під час перерви парламентські відділи змовляться, як місія відповісти на заяву міністерства.

Державний думі подається додатковий проект закону, який виробив Гессен, про недоторканість особи. По сому проекту, коли він стане законом, прийдеся змінити статут "судопроизводства і судоустройства".

ТИФЛІС, 11 мая. В оголошенню наказові намісника тимчасовим генерал-губернатором, говориться, що воїни повинні видавати тільки такі обов'язкові постанови, які забезпечують громадський лад і безпекінсть в державі. Намісники вважають небажаною передачу воєнному судові за засадами визначеного роду діл.

Наказ закриває торгові й промислові заведення і арештовувати добровільно давати дуже обережно, так само, як і наказ арештовувати політических арештовувати їх повиннотільки тоді, коли бояться, що вони не втекли від слідства і суду, або коли вони загрожують державній небезпекінності. Адміністративно висилати повинно людей безумовно школивих, а не спокійних. Генерал-губернатори мають право заборонювати газети тільки на час (бо не мають карательного цензурного права), і право позивати редакторів за клевету на "должностних" людей і військові відділи. Чиновникам і служащим по виборах генерал-губернатори мають право тільки забороняті служити під час військового стану, а не увільняти їх з служби або переводити з одної посади на другу.

ЯРОСЛАВЛЬ, 11 мая. На фабриці сірників Дунаєво почали роботи. Робота значно вмінено; без роботи зосталось 500 робітників.

КУТАІС, 11 мая. Один арештант бив надіздателя кутайської тюрми Кульгина, коли той виходив з камери каторжників. Кульгин тільки недавно поступив у тюрму.

УФА, 11 мая. На усть-катаєвському заводі кинуто в кватиру старшини бомбу. Старшина ранений, жінка його вбита. Арештовано двоє людей, на яких думають, що се воїни кинули бомбу.

УФА, 11 мая. Згорів майже увесь усенський завод, добра не вдалося врятувати. 5,000 душ залишились без притулку. Треба як найшвидше помогти їм.

КРОНШТАДТ, 11 мая. Сьогодні присятали учнів морського інженерного училища, що отсе скінчили вченню якім давно чин корабельних гардемаринів. Сими днями їх одправили на кораблі, спочатку вони служитимуть на кораблях, що плавають в Росії, а потім пойдуть і за граніцю.

МОСКВА, 11 мая. Сьогодні на станції Голіцино на кур'єрському поїзді розірвалася груба, розлилася нафті (не отищений карасин) і запалила сусідню дачу; поїзд зійшов з рельсів; машинист й помішник його покалічені. З пасажирів усі цілі.

ЯРОСЛАВЛЬ, 11 мая. Товариство московсько-вишневсько-рибинської залізниці з першого літа перестає перевозити за границю пашню, бо з тієї перевозки має самий убиток.

МИНСЬК, 11 мая. З першого літа починає свою діяльність синдикат фа-

брікантів сірників північно-західного краю, який засновано для спільної діяльності і регулювання виробу і підвищення цін.

КАТЕРИНОСЛАВ, 11 мая. В пригороді Амурі, коло Катеринослава, в 2 години ранку кинуто в двір оцинковального заводу бомбу. Частина дерев'яного заводу розломана на трішки. З людей нікому шкоди не сталося. В сусідньому дворі, за сорок сажнів від того місця, де розірвалася бомба, козацькі казарми.

КОСТРОМА, 11 мая. Випущено з тюрем одного політичного. Завтра 4 години ранку кинуто в двір оцинковального заводу бомбу. Частина дерев'яного заводу розломана на трішки. З людей нікому шкоди не сталося. В сусідньому дворі, за сорок сажнів від того місця, де розірвалася бомба, козацькі казарми.

Заграничні телеграми.

РИМ, 11 мая. Міжнародний почтовий конгрес постановив назначити слідчий конгрес в Мадриді.

ПАРИЖ, 11 мая. Думают, що уряд незаваром заявить нові палати депутатів, яка буде його політика і напише програму роботи, яку й подаста законодавчим зборам.

ЛОНДОН, 11 мая. В палаті депутатів Редмонд спіткає Грэз, чи він може він розкажати про умову Англії з Россією. Грэз відказав, що такої умови, про яку писали газети, і не було, але Англія і Россія все дужче намагаються мирно рішати справи, які торкаються обох держав, і намагаються, щоб між ними були дружні відносини. Коли так буде й далі, то можливо, що обидві держави зроблять умову по деяких справах, що обхоплюють ях обох.

КОСТАНТИНОПЛЬ, 11 мая. Діла в Туреччині на межі з Чорногорією погані. Раз-ураз християн б'ються з турецьким військом і магометанами. Є звістка, що коло 400 чорногорців перейшли в Туреччину на підмогу християнам турецьким підданим. Кажуть, що Чорногорія мобілізувала 2 бригади, а Туреччина через се мобілізувала усі багатайони редіфів другого класу.

В укуському вілаєті Туреччина до тепер одіравила на границю три багатайони. ПРЕТОРІЯ, 11 мая. Стал річей у Наталі очевидно дуже пожважний. Англійському війську наказано бути напоготові.

Дописи.

Чернігів. Перше мая в нас пройшло тихо й мирно. Робітники не працювали, зранку ходили і всюди звали з роботи тих, що не кинули їх сами; були спроби закрити крамниці й познімати прикащиків, але з цвого пізнього не вийшло, бо тільки дея-які прикащики пристали до робітників і крамниці торгували до вечора. В знак співчуття і дея-які урядовці не ходили на службу в сій день, як, напр., в губ. земстві. Демонстрації ніяких не було.

Що до прикащиків, то вони дея-які полехкостей добились. Дума що торік установила за-для будівнів, що крамниці були відчинені тільки од 8 до 8 годин, при чому прикащикам обов'язково дається певний час на обід; в неділю крамниці одчиняються тільки з 11 до 2 годин, а в дванадцяті празники і в дея-які місцеві свята крамниці зовсім не одмікаються—цільний день замкнені.

З обов'язкових постанов виключаються дея-які крамниці, де продаються продукти для з'їжи,—є такий указ сенату. Тепер прикащики сих крамниці домугаються також, щоб ім підлягати загальним постановам. Дума, не маючи права встановити такого правила, однак постановила рекомендувати купцям підлягти загальним постановам, і не торгувати, коли другі не торгують; певно вони послухаються, щоб не було захаяюти.

Торік робочі були застрайковані і скілька днів не йшли на роботу до посерсона. Мабуть через це саме посерсон в цьому році зміливався над селянами і одпustив в аренду 10 десятин землі... по 45 карб. в год за десятину! Але на тому не скінчилось, "благодійні" посерси. Він ще відав селянів в аренду теж нігде, бо посерчик здає землю в посесію і посерсон сам обробляє землю... Років зо два назад селяні зверталися до графа Потоцького з проханням, щоб він віддав їм землю в посесію, але граф одовів, що він не може порушити договора з своїм посерсоном, а як вийде строк аренди, то сам буде хаяювати.

Прикащики пристали до робітників і крамниці днів не йшли на роботу до посерсона. Мабуть через це саме посерсон в цьому році зміливався над селянами і одпustив в аренду 10 десятин землі... по 45 карб. в год за десятину!

Але на тому не скінчилось, "благодійні" посерси.

Він ще відав селянів в аренду теж нігде,

бо посерчик здає землю в посесію і посерсон сам обробляє землю... Років зо два назад селяні зверталися до графа Потоцького з проханням, щоб він віддав їм землю в посесію, але граф одовів, що він не може порушити договора з своїм посерсоном, а як вийде строк аренди, то сам буде хаяювати.

Прикащики пристали до робітників і крамниці днів не йшли на роботу до посерсона. Мабуть через це саме посерсон в цьому році зміливався над селянами і одпustив в аренду 10 десятин землі... по 45 карб. в год за десятину!

Але на тому не скінчилось, "благодійні" посерси.

Він ще відав селянів в аренду теж нігде,

бо посерчик здає землю в посесію і посерсон сам обробляє землю... Років зо два назад селяні зверталися до графа Потоцького з проханням, щоб він віддав їм землю в посесію, але граф одовів, що він не може порушити договора з своїм посерсоном, а як вийде строк аренди, то сам буде хаяювати.

Прикащики пристали до робітників і крамниці днів не йшли на роботу до посерсона. Мабуть через це саме посерсон в цьому році зміливався над селянами і одпustив в аренду 10 десятин землі... по 45 карб. в год за десятину!

Але на тому не скінчилось, "благодійні" посерси.

Він ще відав селянів в аренду теж нігде,

М. Березань (переяславськ. пов.). В нашому містечку з 27 квітня кожний день багато селян старається побувати вільно в газетах про думу, та на жаль пічного цікавого для них вони досі не почули. На дніх мені довелось бути в нашій сільській росправі (в одному будинку з волостю); там було чоловіків з 30 селян, і один з них читав "Оголоски Жизні" (промови депутатів). Газету всі слухали уважно, а де-хто в гурті говорив: "земля і воля буде", "непремійно буде" і т. і. Але знову чулося із гурту: "нічого не буде... Як би не пані..." Та невдоволена такою думкою більшість загула: "Буде! Непремійно буде, бо жити так далі немає сили..."

Яка не буває довга зима ніч, а й після неї розвиняється. Почала розвітися й сільська темрява і люд селянський стає не тим уже, що колись був... Шкода тільки, що селяни зразу таки не привикнуть самим висписувати газети, а в нашому містечку немає пічної народної читальні, де б селяні мали спромогу почитати гарну газету, чи то книжку. Є бібліотека при "чайній тверезості", але в її можна бачити книжки такі тільки, що добрий чоловік і малі дитини можуть їх у руки, а не то що є їх в читальні.

Як нам здихати непрощених порад, як зробити, щоб пілівся до наших сірів! Хай би він глядів лише церкву й душі, що вже покинули тіло; душі ж, що є в нас, і наші мізки міхомо доглянути сами.

Що добре може вийти з порад чоловіка, котрий тепер ще навчає, що не треба школи?

Пожурили ми, пожалкували громадського добра, поговорили, що трапілло його глядіти, та й почали думати, щоб якось зробити попу школу. Появилися у селі 3 різних думки: одна кричати, що не треба ніякої школи, друга кричати: нехай буде така сама, як була; а дуже мала частина подає голос то міністерську. Ті перші два голоси то й обівалися через те, що останні 15 або й більше літ нашу школу "брав чорт". Та менша частина, що жадає ліпшої школи,—то бувши ученики д. Фр.

Біда з темними людьми. Батюшка, о. Лучанський навчає й лякає їх: "Не треба, каже, вам школи; як я буде

школя постигає,"—а вони й слухають.

Як нам здихати непрощених порад, як зробити, щоб пілівся до наших сірів! Хай би він глядів лише церкву й душі, що вже покинули тіло; душі ж, що є в нас, і наші мізки міхомо доглянути сами.

Що добре може вийти з порад чоловіка, котрий тепер ще навчає, що не треба школи?

Відповіді редакції.

Передплатник "Гр. Д." № 2398. Дописи, будьте ласкаві, присилайте; побачимо.